

บทความพิเศษ :

IMF และธนาคารโลกกังวลกระแสเอไอ-เทคโนโลยีขั้นสูงมาแรง...

นายจ้าง-ตลาดแรงงานและมนุษย์เงินเดือนต้องปรับตัวอย่างไร

โดย ดร.ธนิต โสรัตน์

รองประธานสภาองค์การนายจ้างผู้ประกอบการค้าและอุตสาหกรรมไทย

วันที่ 19 ตุลาคม 2569

“IMF – World Bank Annual Meetings 2026” เป็นการประชุมระดับโลกจัดที่ประเทศไทยช่วงกลางเดือนตุลาคมที่ผ่านมาหลังจากเมื่อ 35 ปีก่อนหน้าไทยเคยเป็นเจ้าภาพจัดในปีพ.ศ. 2534 (ค.ศ. 1991) ถือเป็นความสำเร็จของไทยที่สามารถจัดประชุมการเงินระหว่างประเทศระดับโลกและได้รับการชมเชยว่าเป็นระดับ “เหรียญทอง” ประเด็นสำคัญที่ได้จากการถกแถลงเตรียมสำหรับธุรกิจ SMEs ตลอดจนมนุษย์เงินเดือนทุกวัยทุกเจนจะต้องให้ความสำคัญเนื่องจากจะเป็นฉกทัศน์ของทางเดินธุรกิจซึ่งได้จากการระดมความคิดเห็นของนักบริหารการเงินชั้นนำจากทั่วโลก

ประเด็นที่เป็นหัวข้อสำคัญที่มีการสื่อสารมากสุดในการประชุมทางการเงินครั้งสำคัญของโลกคือพลวัตเอไอ “AI Dynamic” ทั้ง IMF และ World Bank เห็นพ้องและกังวลถึงผลกระทบตลาดแรงงานและการจ้างงานของมนุษย์เงินเดือนในมุมมองแบบที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน การเข้ามาของเทคโนโลยีขั้นสูงของทศวรรษนี้มีผลโดยตรงครอบคลุมทั้งแรงงานมีทักษะและไร้ทักษะซึ่งทำงานอยู่ในภาคการผลิตและบริการตลอดจนงานในสำนักงาน-ค้าปลีก/ค้าส่ง-สถาบันการศึกษา-ภาคการเงินตลอดจนอาชีพฟรีแลนซ์ มีการประเมินว่าอาจส่งผลกระทบต่อตำแหน่งงานทั่วโลกทั้งทางตรงและทางอ้อมเฉลี่ยสูงถึงร้อยละ 40 ข้อมูลของ IMF ระบุว่าภาคธุรกิจในยุโรปและสหรัฐอเมริกานำเอไอเข้ามาใช้มากกว่า 1 ใน 3 ส่วนใหญ่เข้ามาช่วยเพิ่มศักยภาพและผลิตภาพ (Competency & Productivity) ทำให้เริ่มเห็นตำแหน่งงานบางส่วนหายไปและมีแนวโน้มในอนาคตจะสูงขึ้นอย่างเป็นนัย (ข้อมูลของ ILO ระบุว่าในสหรัฐอเมริกาและยุโรป AI มีผลกระทบต่อการจ้างงานร้อยละ 34)

ความกังวลของผู้บริหารการเงินระดับโลกซึ่งไม่ควรมองข้ามคือเอไอเป็นกระแสของการเปลี่ยนแปลงส่งผลต่อการเพิ่มขึ้นของผลิตภาพหรือ “Productivity” ขณะเดียวกันเอไอและสมาร์ตเทคโนโลยีซึ่งมีประสิทธิภาพสูงทำให้การใช้แรงงานมนุษย์ในทุกภาคส่วนลดลง ผลที่ตามมาคือมีโอกาสดังสูงที่จำนวนแรงงานจำนวนมากจะถูกปรับลดกระทบต่อโครงสร้างตลาดแรงงานทั้งแรงงานจบใหม่ (New Jobber) ที่จะหางานยาก ขณะเดียวกันแรงงานซึ่งอยู่ในช่วงอายุวัยกลาง “Middle Ages Worker” จำเป็นต้องปรับตัวครั้งใหญ่เพื่อการอยู่รอดให้ทันต่อรูปแบบการทำงานและทักษะใหม่ที่ต่างไปจากเดิมและองค์กรต้องการคนเก่งที่สามารถทำงานกับเทคโนโลยีใหม่ได้อย่างลงตัว กลุ่มแรงงานที่น่าเป็นห่วงคือ “Senior Worker” ซึ่งมีค่าแรงสูงมีโอกาสดังสูงมากที่จะถูกทดแทนจากคนรุ่นใหม่และเทคโนโลยีใหม่ที่มีต้นทุนต่ำกว่าแต่มีประสิทธิภาพสูง

ฉากทัศน์ที่ได้จากการประชุมธนาคารโลกภายใต้ความท้าทายของตลาดแรงงานซึ่งมาจากพลวัตเอไอซึ่งตอบโจทย์นายจ้างในเชิงประสิทธิภาพได้ดีกว่าใช้แรงงานมนุษย์โดยเฉพาะเมื่อมีการปรับใช้ “Small AI” ซึ่งเป็นเทคโนโลยีไฮเทคอัจฉริยะราคาประหยัดซึ่งโรงงาน-สำนักงานขนาดเล็กและขนาดกลางสามารถเข้าถึง ส่งผลให้ทิศทางของนายจ้างตั้งแต่รายใหญ่ไปจนถึง SMEs ซึ่งมีการปรับตัวนำเทคโนโลยีเข้ามาเพิ่มศักยภาพจะเป็นฟันเฟืองสำคัญต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

ความท้าทายของตลาดแรงงานคือการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่สู่อุตสาหกรรมยุคที่ 5.0 ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์-สินค้าตลอดจนอุปสงค์ความต้องการของตลาดเปลี่ยนไป สินค้าและตำแหน่งงานจำนวนมากอาจหายไปหรือไม่เป็นที่ต้องการ รูปแบบการทำงานจะไม่เหมือนเดิมอีกทั้งประสบการณ์ตลอดจนทักษะในอดีตที่เคยเป็นจุดแข็งจะค่อยๆ หดไปหรือหายไปอย่างรวดเร็วมากกว่าที่คาดไว้ โจทย์ใหญ่ที่มีผลต่อความอยู่รอดของธุรกิจโดยเฉพาะ SMEs ตลอดจนมนุษย์เงินเดือนทุกวัยทุกเจนไม่ว่าจะเป็นแรงงานมีทักษะหรือทักษะน้อยซึ่งทำงานอยู่ในทุกสายอาชีพจะต้องเห็นฉากทัศน์ของการเปลี่ยนแปลงด้วยการปรับตัวครั้งใหญ่เพื่อให้ยังคงมีศักยภาพในการแข่งขันทั้งด้านธุรกิจและรูปแบบการจ้างงาน

AI และ Small AI ตลอดจนเทคโนโลยีขั้นสูงจะมีบทบาทเป็นฟันเฟืองสำคัญต่อความอยู่รอดทั้งนายจ้างและแรงงาน ประเด็นสำคัญที่ได้จากการประชุม IMF และธนาคารโลกซึ่งจัดขึ้นในประเทศไทยชี้ให้เห็นว่าเทคโนโลยีขั้นสูงจะมีบทบาทในการเปลี่ยนโลกและเป็นพลังขับเคลื่อนเศรษฐกิจผลทางบวกมีแน่นอนทำให้ GDP ขยายตัวสร้างโอกาสใหม่ให้กับธุรกิจแห่งอนาคตและสร้างงานซึ่งให้ค่าตอบแทนที่ดีกว่าแต่ต้องใช้ทักษะใหม่ ขณะเดียวกันความกังวลคือภัยคุกคามต่อนายจ้างและตำแหน่งงานของแรงงานในจำนวนที่มากกว่าอย่างเปรียบเทียบไม่ได้จะกลายเป็นบาดแผล (AI Pain Point) อีกทั้งความวิตกกังวลสำหรับแรงงานรุ่นใหม่ซึ่งทักษะการศึกษาไม่สอดคล้องอาจหางานได้ยากมากขึ้น

ยุคแห่งการเผชิญหน้ากับเอไอ “AI Exposure” เป็นประเด็นที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ข้อกังวลที่ยังไร้ทางออกคือภายใต้เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยสินค้าไฮเทคซึ่งมาพร้อมกับพลวัตเอไอและสมาร์ตเทคโนโลยีจะทำให้แรงงานอายุวัยกลางคนไปจนถึงแรงงานอาวุโสประเภท “Senior Worker” ซึ่งมีผลิตภาพต่ำเมื่อเทียบกับค่าจ้างอาจเสี่ยงที่จะถูกออกจากงาน กระแสเอไอจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ต่อบริบทของตลาดแรงงานทำให้ต้องการมนุษย์เงินเดือนลดน้อยลง จากนั้นไปอาจเห็นนโยบายลดขนาดคนและ/หรือแช่แข็งอัตรากำลัง “Downsizing and Freeze Workforce” ความกังวลคือมนุษย์เงินเดือนในองค์กรธุรกิจที่ทยอยปรับลดขนาดองค์กรและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้วยการใช้เทคโนโลยีแห่งอนาคตจะทำให้ความต้องการคนลดลง นโยบายที่ตามมาคือโครงการสมัครใจลาออกหรือ “Early Retirement” มนุษย์เงินเดือนภายใต้ความไม่แน่นอนหากยังต้องการรักษาตำแหน่งงานและความมั่นคงในอาชีพจำเป็นที่จะต้องปรับตัวครั้งใหญ่ไม่ใช่ทำงานไปวันๆ หรือมีข้ออ้างสละตัวเป็นมนุษย์หมดไฟหรือทำงานรอเวลารับเงินค่าเกษียณอายุ หากต้องการอยู่รอดจะต้องทำตัวให้มีคุณค่าซึ่งองค์กร/นายจ้างยังเห็นความสำคัญอยู่เคียงคู่ไปกับการเติบโตของธุรกิจ...